

38 | צילומים: יותם יעקבסון

בגנים הבוטניים הורטוס (Hortus Botanicus), מעט צפונית לכיכר דאם ומעבר לתעלות הראשיות. כאן אפשר לשבת על ספסל בגן מלא רוגע, שבו פורחים מדי שנה מיני צבעונים מיוחדים. אפשר ללכת בין הערוגות הפורחות בקצב של הברווזים המשוטטים חופשי, או לשבת בבית הקפה הקטן.

אם הגן הזה הקסים אתכם, אתם מוכנים לעלות כיתה? כדאי לצאת מאמסטרדם צפונה אל גני קוקנהוף (Keukenhof), הגנים הגדולים בעולם, הנמצאים סמוך לעיר ליסה (Lisse). כבר במהלך הנסיעה לגנים רואים משני עברי הדרך שדות נרחבים של צבעונים פורחים בשלל צבעים. מכאן מייצאת הולנד את בצלי הצבעונים היוקרתיים לרחבי העולם. הקסם הזה נעלם בתוך שבועות ספורים בלבד, כשהפריחה מסתיימת.

גני קוקנהוף בנויים מאגפים שונים, וכוללים בשטחיהם אגמים קטנים שבהם שטים ברבורים, מרשאות רחבות ידיים, חורשות מוצלות וחממות סחלבים מרהיבות. כגנים פזורים כמה בתי קפה ומסעדות. יש בהם מבוך צמחייה גדול, גן חיות קטן, טחנת רוח הולנדית, דיונת חול ועוד. השבילים רחבים וכבושים אספלט. השיפועים מתונים ונוחים, ומותאמים לעגלות ילדים ולכיסאות גלגלים.

בורסת הצבעונים והטורבנים

במאה ה־15 היווה שטח הגנים אחוזת ציד. היה בו ארמון קטן, שסביבו ליקטו עשבי תיבול למטבח הארמון. ברבות השנים עברה האחוזה מיד ליד. במאה ה־19, זוג אצילים שהחזיק בנכס הומין את שירותיו של האדריכל יאן דוד וזתר (Jan David Zocher) ושל בנו לואסי פאול כרי שיעצבו את סביבת הארמון. בגן שהוקם אז היו בעיקר עצים ופחות פרחים. גן הפרחים של קוקנהוף נפתח לראשונה ב־1949, כיוזמת ראש העיר ליסה וראשי איגוד מגדלי הפרחים באותם ימים, שפעלו למען עשרות מגדלי הפרחים באזור ושאפו להקים גן תצוגה לפרחים שמגודלים בו, על מנת לקדם את המסחר בהם. הרעיון הוכיח את עצמו: כבר בשנה הראשונה פקדו את הגן 236 אלף מבקרים, ובשנים האחרונות, במהלך שמונת השבועות שבהם הוא פתוח למבקרים (בין 22 במארס ל־20 במאי), ביקרו בו קרוב למיליון בני אדם בשנה.

בגן שפע פריחה: מעצי דובדבן ועד שיחי רודודנדרון, אבל מבין כל פרחי הגן ועציו מפורסמים

גם טורקיה וגם איראן טוענות שהולנד "גנבה" מהן את הפרח הלאומי, הצבעוני. במידה רבה יש צדק בדבריהן

מכול הם הצבעונים, שגורשים כאן מרבדים גדולים וצפופים בשלל צורות וצבעים. מתברר שהפרח הלאומי של הולנד ומקור גאוותה אינו הולנדי במקור. הצבעוני הוא במקורו מהמרחב של טורקיה – קווקז־פרס, ושם הוא זוכה לכבוד רב. שמו הלועזי של הפרח טוליפ (Tulip), נגזר ככל הנראה מהרמיון בינו לטורבן, כיסוי הראש העות'מאני.

באימפריה העות'מאנית היה לצבעוני מעמד מיוחד; הוא היה לסמל הסולטנות והפך לרוגמה עיטורית רווחת על כלים, אריחים, שטיחים ובגדים. יש הטוענים כי במטב מהצר שלושת עלי הכותרת של הצבעוני נראים כסכמה של המילה "אללה" בערבית. למטיילים עמי אנני נוהג להסביר שייתכן שיש בבחירת פרח זה, הצומח אחד ויחיד מכל בצל ומתפצל למה שנראה מהצר כשלושה עלי כותרת, כהתרסתם של הכובשים המוסלמים נגד כיונטיון הנוצרית, אחדות האל כנגד השילוש הקדוש. גם טורקיה וגם איראן טוענות שהולנד "גנבה" מהן את הפרח הלאומי שלהן. אולי כימינו זה לא פוליטיקלי קורקט לומר זאת מעל דפי עיתון ישראלי, אך במידה רבה יש צדק בדבריהן.

הראשונים להבאי צבעונים לאירופה היו ככל

שיהיה לך יום נתום.

תעשייה שלמה של מוצרים

בצנע שנה מזוהה

מידע מעשי

• קישור ללוח פעילויות ביום המלכה:

www.iamsterdam.com/en/whats-on/events/april/queens-day-amsterdam

• האתר של גני הורטוס: *http://dehortus.nl*

• **גני קוקנהוף**: פתוחים מדי אביב, בדרך כלל בין 22.3 ו־20.5 בין השעות 19:30-08:00. כדאי לבדוק באתר של הגן ולהתעדכן במצב הפריחה, המשתנה מעט משנה לשנה

הגעה לגנים: הגנים נמצאים כ־32 קילומטרים מאמסטרדם. נוסעים בכביש A4 צפונה, לכיוון האג, ויוצאים ביציאה N207 לכיוון העיר ליסה (Lisse). בתחבורה ציבורית: לוקחים רכבת לעיר ליסה, ומשם קו אוטובוס מס' 57 שמגיע היישר לכניסה לגנים

• האתר הרשמי של גני קוקנהוף:

www.keukenhof.nl

• **מחירי כניסה**: מבוגר: 14 אירו, ילד (4-11)

7 אירו (מתחת לגיל 4 חינם)

• **חניה לרכב**: 6 אירו. כרטיס כניסה משולב, הכולל הגעה באוטובוס מליסה או משדה התעופה סכיפהול – 21 אירו למבוגר

הנראה שגרירים אירופים באיסטנבול ובאיזמיר. במהרה התאהבו בפרח עשירי הולנד ונכדו לשלם תמורתו הון. המינים השונים הוכלאו ואוקלמו, וכך פותחו זנים שהתאימו במיוחד לתנאים האקלימיים בהולנד. בין השנים 1638-1634 הגיע סחר הצבעונים לשיאו. המחירים בבורסת הצבעונים הרקיעו שחקים, אך כמו שעלו כך גם ירדו והותירו רבים מהעוסקים בסחר הבצלים חסרי כול. כיום מייצאת הולנד יותר משני מיליארד בצלי צבעונים בשנה לרחבי העולם. המחירים של הצבעוני הממוצע אינם גבוהים כשהיו, אך הכמויות גדולות לאין שיעור.

הנהלת גני קוקנהוף מתהדרת בכך שבשטחה שתולים שבעה מיליון בצלים. לצד הצבעונים פורחים בגן גם נרקיסים ויקינתונים. בשנים האחרונות פיתחו שיטת שתילה בשלוש שכבות. את בצלי הצבעונים שותלים עמוק באדמה, כי הם עולים מאוחר מיתר הפרחים. בשכבה העליונה שותלים את בצלי הכרכומים כיוון שהם הראשונים לפרוח. שיטת השתילה בשכבות מבטיחה שכשפרח אחד נובל כבר פורח אחר תחתיו. כך מתארך משך הזמן שבו נשמרים מרבדי הפריחה בגן, אם כי הם משתנים תדיר.

לחיי המלכה. נתינה נאמנה של הוד מלכותה בפזזה אופיינית לחג

גני קוקנהוף. פתוחים רק שמונה שבועות בשנה, יותר ממיליון מבקרים

